

Aan het College van B & W van Albrandswaard

Datum : 12 september 2019

Onderwerp : advies op "Kaders minimabeleid en plan schulddienstverlening 2020 - 2024".

Geacht College,

Op 20 augustus 2019 ontving de MAA via mevrouw A. van der Plaat van het Team Beleid en Ontwikkeling Sociaal Domein het verzoek om advies uit te brengen inzake de kaders minimabeleid en plan schulddienstverlening 2020 tot 2024.

De leden van de Maatschappelijke Adviesraad Albrandswaard hebben de stukken bestudeerd en willen u hierbij ons advies doen toekomen.

Allereerst willen wij u een compliment geven voor de zorgvuldige en nauwkeurige wijze waarop het gehele document is samengesteld.

De Maatschappelijke Adviesraad is positief gestemd over de veranderende ambitie van de Gemeente, waarbij het ons voorkomt, dat u er voor de burger moet zijn en dat u met de burger moet samenwerken voor een sociaal beleid. Het feit, dat de Gemeente zich meer wil inzetten in het voorkomen van schulden, het vroegtijdig signaleren in het ontstaan hiervan en het meer onder de aandacht brengen van de minimavoorzieningen prijzen wij zeer.

Duidelijk is in het document weergegeven wat er al is bereikt en wat de doelstellingen zijn voor de komende periode.

Toch vindt de Maatschappelijke Adviesraad, dat zij een aantal opmerkingen moet plaatsen.

- In het hoofdstuk cijfers (2) staan de kolomoverzichten van de cijfers in oplopende volgorde, evenals dat met de andere kolommen zo is. Alleen de kolom op pagina 4 vertoont een aflopende reeks -van 2018 tot 2014, wat volgens ons de duidelijkheid niet ten goede komt
- Verder geeft u aan in hoofdstuk 3 dat de groep laaggeletterden en mensen met een verstandelijke beperking te weinig aandacht heeft gehad. In het overzicht voor de periode 2020 – 2024 hadden wij onder punt 1 graag meer actiepunten gezien om deze groepen beter te bereiken.
- Komt er een nazorgtraject voor inwoners, die te maken hebben gehad met een schuldsanering ?

- Op pagina 6 geeft u aan, dat de Verordening Meedoen moet worden aangepast, maar helaas kunnen wij niet terugvinden hoe de aanpassing zal zijn en hoe dat wordt vormgegeven.
- Bij punt 3.2.2.3 Crisissituatie (pagina 8) wordt vermeld dat er binnen 3 dagen een gesprek wordt gevoerd met de inwoner bij een crisissituatie. Voor ons is niet duidelijk of de woningontuiming, dan wel afsluiting water of energie dan al is uitgevoerd. En ook is niet duidelijk voor ons wat er met de bewoner is gebeurd.
- Bij punt 3.2.2.3 Borging Kwaliteit geeft u aan dat u veel waarde aan kwaliteit bij schulddienstverlening hecht. Dit onderschrijven wij als Adviesraad. Als uitvoerder van de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS) dient de Gemeente zelf regie te houden op het verloop van schuldhulptrajecten en nazorg ervan.
De Gemeente heeft ervoor gekozen om de uitvoering van deze regeling uit te besteden aan een derde partij (in dit geval aan Plan Groep BV.). Zelf grip houden op het verloop van de SHV-trajecten wordt hiermee enigszins belemmerd. Wij maken ons zorgen om de mensen, die onnodig langdurig blijven steken in dergelijke trajecten en dat de 120-dagen- regel (volgens NVVK-kwaliteitsrichtlijnen) vaak niet wordt gehaald.
Aan de andere kant kan het voor de uitvoerder een financiële prikkel zijn om zoveel mogelijk dossiers aan te nemen en vervolgens "lastige" dossiers met veel schuldeisers en weinig afloscapaciteit steeds onder aan de stapel te schuiven of mensen langdurig onnodig in budgetbeheer te houden of in andere kostbare trajecten.
- Daarnaast zijn wij bezorgd dat mensen in de schulddienstverlening te afhankelijk worden gemaakt van de aangeboden hulp en dat ze blij en dankbaar zijn om die hulp te krijgen dat ze niet durven te klagen over de kwaliteit van de schuldhulpverlening of ze weten niet dat er klachtenprocedures zijn.
- Wij lezen, dat de uitvoerende schuldhulpverlener zelf de (jaar)cijfers presenteert om te bespreken. Wij vragen ons af of de Gemeente voldoende grip heeft op datgene wat er achter de schermen gebeurt en niet terug in de cijfers te vinden is?
- Wij vinden het zeer positief dat u de kwaliteit van SDV verder wilt verbeteren en mogelijk over wilt gaan naar een ander systeem. MAA wil graag meedenken, als het zover is.
- Bij punt 3.2.4.3. geeft u aan de preventie veel aandacht. U geeft aan dat vooral de groep jongeren, die 18 jaar worden extra informatie nodig hebben om hun financiële rechten en plichten te kennen.
Wij willen u in deze wijzen op het gegeven van de zgn. Armoedeval

Bij gezinnen, waar de kinderen 18 jaar worden verandert niet alleen de situatie van de jongeren, maar zeker ook de financiële situatie van de ouders met een minimum inkomen. De kans is heel groot, dat zij door de gewijzigde inkomstenstructuur van het gezin te maken krijgen met een heel ander geldstroom en daardoor in de schulden kunnen raken. Wij willen u dringend adviseren niet alleen de jongeren te informeren over hun veranderende financiële rechten en plichten, maar ook de ouders met laag inkomen van 18-jarigen goed in te lichten over de eventuele veranderende situatie om zgn. Armoedeval te voorkomen.

- Veel mensen weten niet dat huurtoeslag een voorschot is, welk later teruggevorderd kan worden. Mensen denken simpelweg dat al hun inkomsten en de eventuele inkomsten van hun inwonende kinderen van het betreffende kalenderjaar bekend zijn bij de Belastingdienst. *Want de werkgevers en uitkeringsinstanties geven dit immers zelf door aan de Belastingdienst.*
- Bij de meest voorkomende schulden van een particulier bij de Belastingdienst ligt een terugvordering van toeslag(en) ten grondslag. Dit zien wij ook terug in de rapportages. In de meeste gevallen is er geen sprake van opzet, maar van onwetendheid. Zulke situaties kunnen toegang tot schuldhulpverlening ernstig belemmeren of zelfs onmogelijk maken. Een toeslagenschuld wordt immers beschouwd als *fraudeschuld*, aldus de wet. Fraudeschulden jonger dan 5 jaar mogen niet in de sanering meegenomen worden, waardoor minnelijke trajecten (MSNP) vaak mislukken en toelating tot W door de rechtbank geweigerd wordt. Dit kan ernstige financiële en psychische gevolgen hebben voor de betrokkenen. Begeleiding en nazorg kan de gemeente en de maatschappij veel geld kosten. Het is zeer aan te raden om daarbij stil te staan en een goed voorlichtingsprogramma in de preventieplannen op te nemen.
- Daarnaast willen wij nog even stilstaan bij uitstroom naar werk en begeleiding daaromheen. Als Adviesraad constateren wij dat er een gebrek is aan begeleiding/nazorg. Er ontbreekt een goede voorlichting over de wet- en regelgeving en financiële consequenties bij uitstroom naar werk vanuit een langdurige uitkeringssituatie.
- Het is ook wenselijk om beleid op te maken voor de doelgroep zgn. draaideur- uitkeringsgerechtigden, die naar kleine baantjes en tijdelijke contracten uitstromen en na een bepaalde periode weer terugkomen. Bij de uitstroom verandert het e.e.a. op het financieel gebied; men kan vaak geen aanspraak meer maken op de gemeentelijke regelingen en het recht op inkomensafhankelijke toeslag (3 jaar minimum inkomen eis) vervalt. Daardoor moet men weer van vooraf aan beginnen met allerlei aanvragen. Bovendien kan men geconfronteerd worden met twee uitkeringsinstanties tegelijk: het UWV en de eigen gemeente, die beiden eigen regels hanteren. Dit geeft veel onduidelijkheid, administratieve rompslomp en

levert veel tegenstrijdige belangen op. Wij adviseren u om hiermee rekening te houden bij het opstellen van een nieuw beleid.

- In Bijlage 2 wordt er beschreven wat gemeten gaat worden. Voor de Adviesraad is nog onvoldoende duidelijk of er puur cijfermatig gerapporteerd gaat worden of ook meer inhoudelijk en welke rapportages aan de Adviesraad verstrekt gaan worden en in welke frequentie.
- De rapportage over de schulddienstverleningstrajecten wordt jaarlijks opgemaakt. Om op m.n. voortijdige gestopte regelingen en nazorg te kunnen inspelen lijkt ons dit wat weinig. Onze voorkeur zou zijn om hier een kwartaalrapportage van te maken.
- Wij lezen over een klanttevredenheidsonderzoek uit 2018. Heeft de Adviesraad dit ontvangen? Zover ons bekend is er over de uitslag en interpretatie niet met ons gesproken.
- Er is sprake van een integraal Beleidsstuk Sociaal Domein. Graag willen wij hiervan een afschrift hebben om volledig op de hoogte te zijn van de hele materie van het Sociaal Domein.
- Deze nieuwe aanpak vraagt ook een geheel nieuwe denk- en werkwijze van de huidige klantmanagers en ook van de wijkteammedewerkers. In hoeverre worden ze nu al voorbereid op de nieuwe werkwijze, worden ze hierin begeleid en hebben ze de mogelijkheden (tijd) om deze nieuwe werkwijze zich eigen te maken.
- De schulddienstverlening wordt momenteel uitgevoerd door Plan Groep BV. Dit contract loopt nog door tot eind 2022. Bovenstaande vragen gelden zeker ook (misschien nog wel meer) voor deze externe partner. Wij vinden dit echt een aandachtspunt gezien de negatieve verhalen over de werkwijze van Plangroep (niet alleen in onze Gemeente).
- Wij krijgen de indruk dat door deze nieuwe aanpak er meer werk zal komen voor de klantmanager en het werkteam. In een laatste gesprek met de wethouder begrepen we dat er diverse vacatures zijn voor bepaalde functies. In hoeverre is er een kans dat er een te hoge werkdruk ontstaat en wellicht dat mede hierdoor de wachttijden oplopen?
- Wij verwachten dat door deze nieuwe aanpak in eerste instantie de kosten voor de Gemeente zullen oplopen doordat er meer werk komt en doordat er wellicht een groter beroep gedaan wordt op de gemeentelijke minimavoorzieningen. Hoe kijkt de Gemeente hier zelf tegenaan, gezien het feit dat de diverse budgetten voor de komende jaren gelijk blijven?

De Maatschappelijke Adviesraad kan zich verder helemaal vinden in het door u opgestelde document en hoopt, dat onze adviezen in het definitieve document een plaats krijgen.

Namens de leden van de MAA,

Piet van Verseveld
voorzitter

Elena Chvedtsjoek,
secretaris